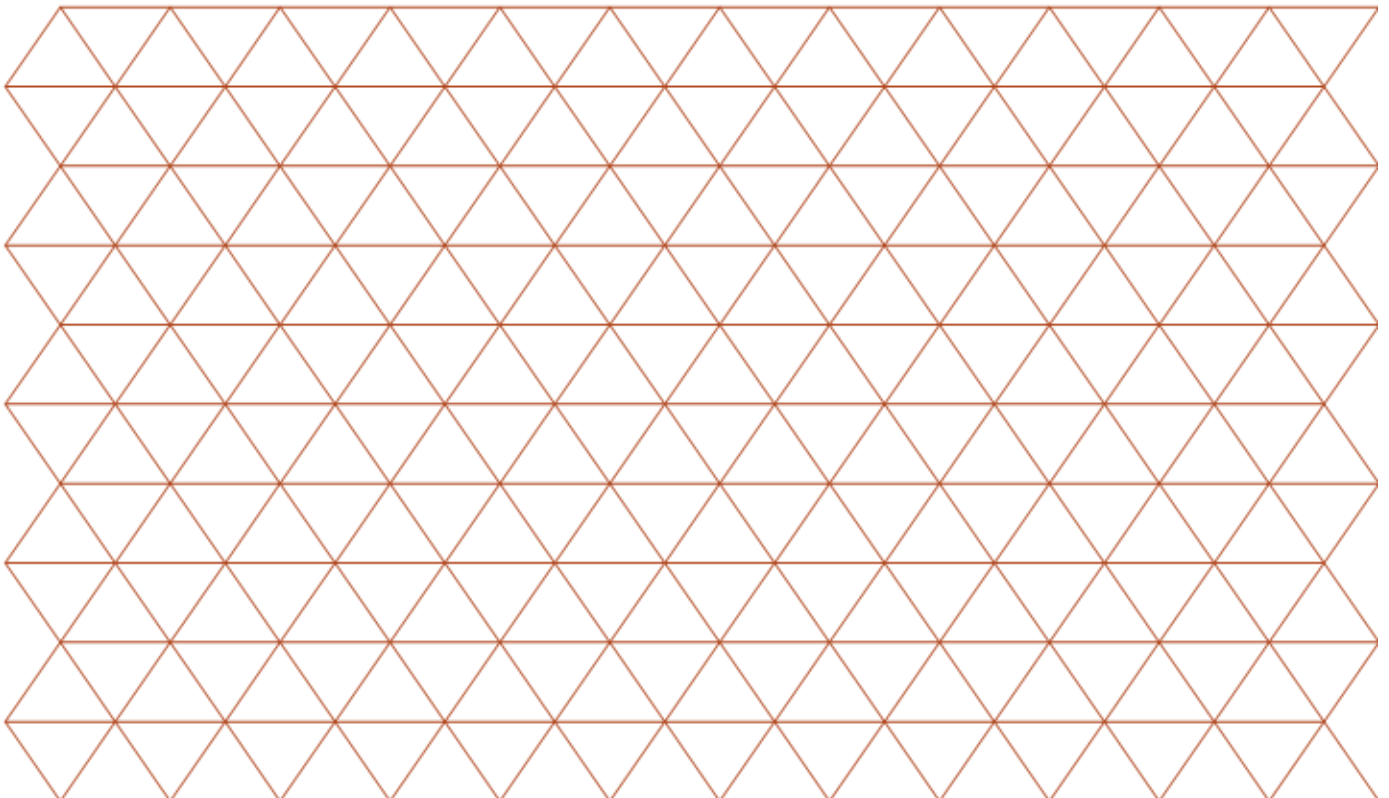

Riksrekryterande utbildningar med egna examensmål

Publikationen finns att ladda ner som kostnadsfri
PDF från Skolverkets webbplats:

www.skolverket.se/publikationer

Dokumentdatum: 2024-09-25

Diarienummer: 2024:1791

Skolverket, Stockholm 2024

Innehåll

Sammanfattning	4
Bakgrund	5
Tillstånd att bedriva utbildningarna	5
Om utbildningarna	5
Flygteknikutbildningen	6
Marinteknikutbildningen	6
Sjöfartsutbildningen	6
Yrkesdansarutbildningen	7
Tågteknikutbildningen	7
Utbildningen samiska näringar.....	8
Om statistiken	8
Sökande till utbildningarna	9
Antal förstahandssökande.....	9
Behöriga och antagna	9
Elevstatistik	11
Antal elever över tid.....	11
Elever på utbildningarna	14
Geografisk spridning.....	16
Betyg och resultat	19
Genomsnittlig betygspoäng	19
Genomströmning.....	20
Grundläggande behörighet.....	20
Etablering och vidare studier	21
Andel etablerade och studerande	21
Ungdomar med etablerad ställning på arbetsmarknaden.....	23

Sammanfattning

- Antalet elever som går på riksrekryterande utbildningar med egna examensmål har ökat sedan läsåret 2014/15.
- För flygteknikutbildningen, marinteknikutbildningen och sjöfartsutbildningen är andelen behöriga förstahandssökande högre jämfört med yrkesprogrammen totalt.
- Flygteknikutbildningen är den största riksrekryterande utbildningen med egna examensmål sett till antalet elever. Läsåret 2023/24 gick det 501 elever på flygteknikutbildningen.
- På flygteknikutbildningen, marinteknikutbildningen och sjöfartsutbildningen är en tydlig majoritet av eleverna män. På yrkesdansarutbildningen är tvärtom majoriteten av eleverna kvinnor.
- Majoriteten av eleverna läsåret 2023/24 går på skolor med kommunala huvudmän. Sjöfartsutbildningen och marinteknikutbildningen drivs av både kommunala och enskilda huvudmän medan flygteknikutbildningen och yrkesdansarutbildningen endast drivs av kommunala huvudmän.
- Andelen elever som studerar i en annan kommun än deras hemkommun är i genomsnitt 68 procent för de riksrekryterande utbildningarna med egna examensmål. För gymnasieskolan totalt är motsvarande andel 35 procent. Marinteknikutbildningen har den högsta andelen elever som studerar i en annan kommun än deras hemkommun, 80 procent.
- Bland de riksrekryterande utbildningarna med egna examensmål är marinteknikutbildningen den utbildning som haft högst genomströmning. Av de elever som påbörjade sina studier 2018, 2019 eller 2020 hade 93,4 procent tagit examen inom tre år.
- Bland elever som tog examen under åren 2016, 2017 och 2018 hade de som studerade vid tågteknikutbildningen den högsta andelen med en etablerad ställning på arbetsmarknaden tre år efter examen, 88 procent. Detta kan jämföras med yrkesprogrammen totalt, där andelen var 61 procent för samma period. Även marinteknikutbildningen hade en hög andel ungdomar med etablerad ställning tre år efter examen, 71 procent.

Bakgrund

En riksrekryterande utbildning med egna examensmål är en utbildning som inte ryms inom de nationella programmens examensmål men som har ett utbildningsinnehåll av nationellt intresse. Dessa utbildningar ingår i de avvikelser som finns inom de nationella programmen och regleras i 5 kap. 12 §, 12a § och 19 § gymnasieförordningen (2010:2039). Till en riksrekryterande utbildning kan elever från hela landet söka på samma villkor.

Tillstånd att bedriva utbildningarna

För att få bedriva en riksrekryterande utbildning behöver huvudmannen ansöka om tillstånd. Offentliga huvudmän ansöker hos Skolverket och enskilda huvudmän hos Skolinspektionen. Ansökningarna sker en gång per år och ett beslut gäller för fyra antagningsomgångar. Bedömningen utgår ifrån att det finns en nationell efterfrågan och ett nationellt intresse av utbildningen. Med det menas att utbildningen bedöms vara nationellt angelägen då den omfattar kunskapsområden som är efterfrågade, samtidigt som de inte erbjuds i tillräcklig omfattning inom ramen för de nationella programmen. Det kan också handla om utbildningar som leder till kvantitativt små och samhällseligt angelägna yrken.¹

För yrkesdansarutbildningen beslutar regeringen om vilka enskilda och offentliga huvudmän som får anordna särskild utbildning i form av en förberedande dansarutbildning i sin grundskola och yrkesdansarutbildning i sin gymnasieskola. Staten träffar avtal med huvudmännen om anordnandet av dansarutbildningen.

Om utbildningarna

Det finns sex riksrekryterande utbildningar med egna examensmål: flygteknikutbildningen, marinteknikutbildningen, sjöfartsutbildningen, yrkesdansarutbildningen, tågteknikutbildningen och utbildningen samiska näringar.² Läsåret 2023/24 går elever på fyra av de sex riksrekryterande utbildningarna med egna examensmål. Tågteknikutbildningen samt utbildningen samiska näringar saknar för närvarande elever.

I samtliga riksrekryterande utbildningar med egna examensmål ska arbetsförlagt lärande förekomma. Det arbetsförlagda lärandet ska bidra till att eleverna utvecklar yrkeskunskaper och en yrkesidentitet samt förstår yrkeskulturen och blir en del av yrkesgemenskapen på en arbetsplats.

Flygteknik-, marinteknik- och sjöfartsutbildningen är alla små utbildningar sett till antalet skolor och elever. Samtidigt finns ett stort och växande

---

¹ Se vidare på Skolverkets webbplats: <https://www.skolverket.se/skolutveckling/anordna-och-administrera-utbildning/anordna-utbildning-pa-gymnasieniva/anordna-utbildning-pa-gymnasial-niva/anordna-riksrekryterande-gymnasieutbildning>

² Se vidare på Skolverkets webbplats: <https://www.skolverket.se/undervisning/gymnasieskolan/laroplan-program-och-amnen-i-gymnasieskolan/gymnasieprogrammen/program>

kompetensförsörjningsbehov från näringslivet inom dessa områden.³ Dessa utbildningar har också en obalans i könsfördelningen och har historiskt haft problem att rekrytera kvinnliga sökande.

Flygteknikutbildningen

Innehållet styrs till stor del av internationella överenskommelser. En examen ska leda till kunskaper som behövs för att arbeta som mekaniker för flygplan eller helikoptrar. Utbildningen ska utveckla elevernas kunskaper om flygtekniska konstruktioner och om betydelsen av höga krav på säkerhet och kvalitet. Det innefattar olika flygfarkosters funktion och konstruktion samt underhåll, felsökning och reparation av flygfarkoster och deras komponenter. Utbildningen ska utveckla elevernas kunskaper om samspelet mellan människa och maskin samt människans förutsättningar och begränsningar. Den ska också ge eleverna möjlighet att utveckla kunskaper om hur flygverksamheten påverkar miljön samt utveckla elevernas förmåga att använda datorer och datasystem eftersom det spelar en stor roll inom de yrken som utbildningen leder till. Utbildningen har två inriktningar: *flygplan* och *helikopter*. Båda inriktningarna kan också leda till fortsatta studier på yrkeshögskola.

Marinteknikutbildningen

Innehållet ska utveckla elevernas kunskaper om olika typer av fartyg samt deras motorer, system och utrustning. En examen ska leda till kunskaper som behövs för att kunna arbeta som till exempel marin systemtekniker, marintekniker eller båtbyggare. Utbildningen ska utveckla elevernas kunskaper om olika typer av fartyg som används som fritidsbåtar och mindre fartyg i yrkestrafik samt om deras motorer, system och utrustning. I det ingår funktion, konstruktion, reparation och service av fritidsbåtar samt mindre fartyg i yrkestrafik och deras system. Teknisk bredd och avancerad teknik utmärker de yrken som utbildningen leder till. Den tekniska utrustningen som används för service av fritidsbåtar och mindre fartyg i yrkestrafik blir alltmer komplex och specialiserad vilket ställer höga krav på den som ska utföra arbetet. Utbildningen ska därför utveckla elevernas förmåga att reflektera över, värdera och välja mellan olika handlingsalternativ. Utbildningen har idag två inriktningar: *service och reparation* samt *el och elektronik*.

Inriktningen service och reparation ska ge kunskaper om konstruktion och reparation av fritidsbåtar och deras system. El och elektronik ska ge kunskaper om installation, underhåll och reparation av el- och elektronikanläggningar i marin miljö. Fel! Bokmärket är inte definierat.

Sjöfartsutbildningen

Innehållet styrs till stor del av internationella överenskommelser. En examen ska leda till kunskaper som behövs för att arbeta med drift- och underhållsarbete inom däck- eller maskinavdelningen ombord på handelsfartyg. Det innebär kunskaper om vakthållning till sjöss samt förmåga att utföra arbetsuppgifter som vaktgående

---

³ Enligt rådet för riksrekryterande utbildningar med egna examensmål.

personal. Utbildningen ska även utveckla elevernas kunskaper om rederiers och fartygs säkerhetsorganisation samt förmåga att utföra säkerhets- och miljöskyddsarbete på fartyg. Exempel på det är kunskaper om faktorer som påverkar arbetsmiljön och den personliga säkerheten samt kunskaper om olika fartygstyper och om lasthantering ombord och förmågan att arbeta säkert vid hantering av olika laster. Vidare ska utbildningen ge eleverna möjlighet att utveckla förståelse av de särdrag som präglar sjöfolks arbete och vardag. Sjöfolk arbetar ofta långa perioder borta från hemmet och lever tätt med sina arbetskamrater under tjänstgöringsperioden. Det medför att människor som arbetar till sjöss behöver utveckla förmågor både för att klara av arbetet och det sociala livet ombord. Inom utbildningen ska eleverna också ges möjligheter att läsa kurser som förbereder för högskolestudier till fartygsbefäl och maskinbefäl. Utbildningen har idag två inriktningar: *däck* och *maskin*. Båda inriktningarna kan också leda till fortsatta studier på yrkeshögskola.

Yrkesdansarutbildningen

Innehållet ska syfta till att erbjuda eleverna en yrkesutbildning i klassisk balett och modern nutida dans. Utbildningen är en elitutbildning och en examen ska leda till sådana färdigheter att eleven blir anställningsbar på nationella och internationella dans- och balettscener. Utbildningen ska utveckla elevernas kunskaper om och färdigheter i sceniskt framförande av dans. Det innebär daglig träning och att eleverna ska förfina dansteknik, repetera koreografiskt material, lösa danstekniska och konstnärliga problem samt delta i sceniska produktioner. Utbildningen ska också ge erfarenhet och kunskaper om de olika yrkesroller som samverkar i en scenkonstproduktion. Inom utbildningen ska det finnas särskilt profilerade utbildningsvägar (nationella profiler). Utbildningen har idag två nationella profiler: *klassisk balett* och *modern nutida dans*.

Tågteknikutbildningen

Innehållet ska utveckla elevernas kunskaper om tekniken i spårbundna fordon. En examen ska leda till kunskaper som behövs för att arbeta som till exempel tågmekaniker eller underhållsmekaniker. Utbildningen kan också leda till fortsatta studier på yrkeshögskola. Tågtekniskt arbete präglas av höga krav på säkerhet och kvalitet och därför är det av stor betydelse att undvika mänskliga felhandlingar. Utbildningen lägger därför stor vikt vid samspelet mellan människa och maskin. Snabb teknisk utveckling utmärker de yrken som utbildningen leder till. Utbildningen ska därför utveckla elevernas förmåga till fortsatt lärande i arbetslivet och till att ta ansvar för sin fortsatta utveckling inom yrket. Eleverna ska också utveckla kunskaper om och färdigheter i att välja rätt utrustning och metod för att utföra arbetsuppgifter med hänsyn till miljö, kvalitet, säkerhet och ekonomi. Utbildningen har inga inriktningar. I nuläget finns ingen skolhuvudman som har ett gällande tillstånd att bedriva tågteknikutbildningen inom gymnasieskolan.

Utbildningen samiska näringar

Innehållet ska utveckla elevernas förmåga att bedriva samisk näringsverksamhet anpassad till dagens och morgondagens förhållanden. En examen ska leda till kunskaper som behövs för att arbeta som till exempel renskötare, samisk hantverkare och guide till natur-, kultur och matupplevelser inom besöksnäringen. Eleverna ska ges möjlighet att utveckla kunskaper om och färdigheter i att tillvarata naturens varaktiga resurser i de olika näringsverksamheterna. Utbildningen ska även utveckla elevernas kunskaper om och färdigheter i att förvalta det samiska kulturarvet som bas för dagens samiska kultur. Att bruka naturen på ett sätt som främjar hållbar utveckling och vårdar ekosystemen ställer krav på såväl biologiska som tekniska kunskaper. Utbildningen ska därför ge eleverna kunskap inom just det samt ge eleverna möjlighet att utveckla färdigheter i att hantera redskap, tekniska hjälpmedel och terrängfordon. Utbildningen har inga inriktningar. Det finns i nuläget ingen skola som driver utbildningen samiska näringar, men det finns en skola som bedriver ett samhällsvetenskapligt program med samisk profil.⁴

Om statistiken

Vanligtvis inkluderas de riksrekryterande utbildningarna med egna examensmål bland gymnasieskolans yrkesprogram i Skolverkets statistik. Dessa utbildningar redovisas då gemensamt som riksrekryterande utbildningar.

Denna promemoria syftar till att lyfta fram och särskilja dessa utbildningar genom att presentera statistik om de elever som söker till och läser vid dem samt hur dessa elever etablerar sig på arbetsmarknaden efter studierna. Vi redogör för sökande och antagna elever, elever per typ av utbildning, elevsammansättningen på utbildningarna, elever per huvudman, betyg samt etablering på arbetsmarknaden. Statistiken baseras på Skolverkets befintliga register och perioden som undersöks är läsåren 2014/15–2023/24.

---

⁴ Skolverket (2023). *Uppföljning av gymnasieskolan 2023*. Rapport 2023:2.

Sökande till utbildningarna

I den här delen presenterar vi statistik om elever som sökt till de riksrekryterande utbildningarna med egna examensmål i första hand samt andelen antagna och behöriga. Som jämförelse inkluderas även viss statistik för yrkesprogrammen totalt.

Antal förstahandssökande

Läsåret 2023/24 var 527 elever förstahandssökande till en riksrekryterande utbildning med egna examensmål. Det var en ökning med 78 elever jämfört med läsåret innan och en ökning med 246 elever jämfört med läsåret 2014/15. I tabell 1 går det att se antalet förstahandssökande per utbildning läsåren 2014/15–2023/24. På alla aktiva utbildningar så har antalet förstahandssökande ökat under perioden. Flygteknikutbildningen är den utbildning där antalet har ökat mest, både jämfört med föregående läsår samt sett till hela perioden. Sedan föregående läsår har den utbildningen ökat med 82 elever och sett till hela perioden med 154 elever.

Tabell 1. Antal förstahandssökande per utbildning, läsåren 2014/15–2023/24.

	Flygteknik	Marinteknik	Sjöfart	Yrkesdans	Tågteknik	Totalt
2014/15	139	36	91	0	15	281
2015/16	160	27	105	7	12	311
2016/17	183	36	90	70	5	384
2017/18	235	24	117	34	0	410
2018/19	318	36	102	26	0	482
2019/20	257	45	106	92	0	500
2020/21	237	47	145	95	0	524
2021/22	222	37	112	87	0	458
2022/23	211	38	120	80	0	449
2023/24	293	46	122	66	0	527

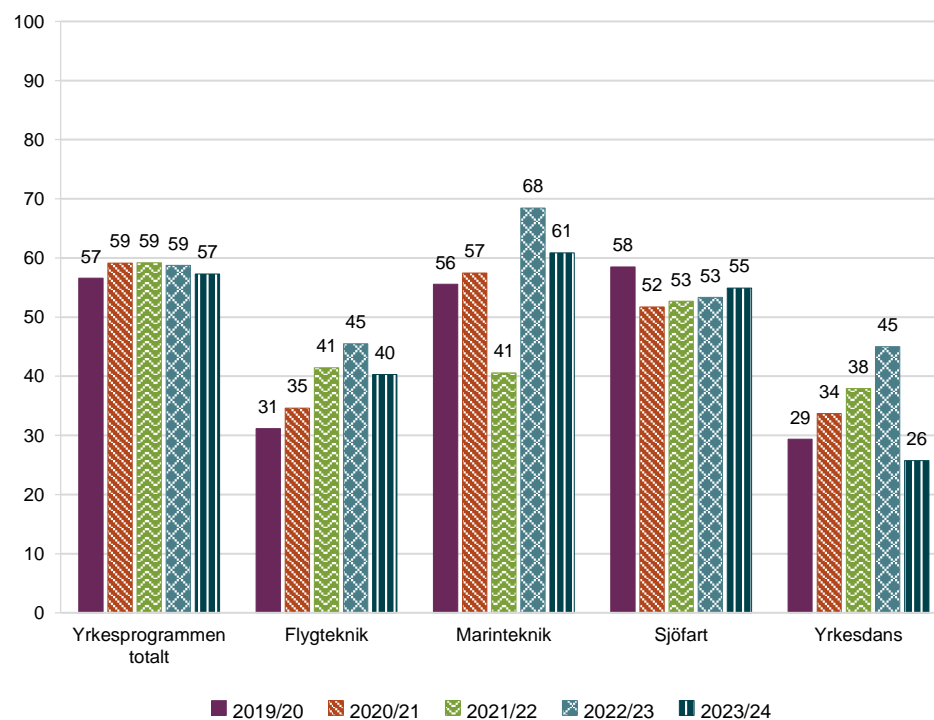
Utbildningen samiska näringar har inte haft några förstahandssökande under perioden och är därför inte med i tabellen.

Behöriga och antagna

Det är stor variation i andelen antagna mellan de olika riksrekryterande utbildningarna med egna examensmål och i vissa fall även mellan olika läsår. Andelen antagna till sitt förstahandsval de senaste fem läsåren visas i diagram 1. Lsåret 2023/24 hade marinteknikutbildningen den högsta andelen antagna (61 procent), följt av sjöfartsutbildningen (55 procent). Andelen antagna till flygteknikutbildningen var 40 procent medan den till yrkesdansutbildningen var

26 procent. Över en femårsperiod har andelen antagna till flygteknikutbildningen och marinteknikutbildningen ökat med 9 respektive 5 procentenheter. För sjöfartsutbildningen och yrkesdansutbildningen har andelen minskat med 4 procentenheter sett till hela perioden. Det är dock stor skillnad i andelen antagna till yrkesdansutbildningen mellan läsåren 2022/23 och 2023/24.

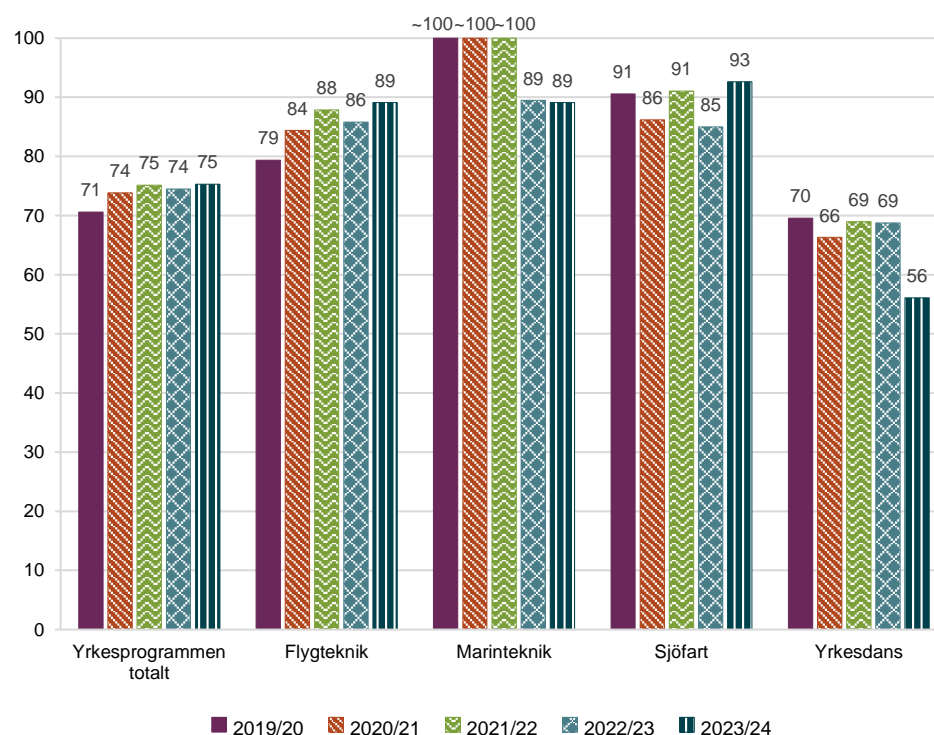
Diagram 1. Andel (procent) av sökande som blivit antagna till sitt förstahandsval läsåren 2019/20–2023/24, på yrkesprogrammen totalt samt på de riksrekryterande utbildningarna med egna examensmål.

Andelen behöriga förstahandssökande visas i diagram 2. För alla riksrekryterande utbildningar med egna examensmål förutom yrkesdansutbildningen så har andelen behöriga sökande varit högre jämfört med yrkesprogrammen totalt.⁵ Under de senaste fem läsåren har andelen behöriga som sökt till yrkesdansutbildningen och marinteknikutbildningen minskat medan den tvärtom har ökat bland sökande till flygteknikutbildningen. På sjöfartsutbildningen har det inte skett särskilt stora förändringar under perioden.

⁵ För behörighet till yrkesdansutbildning krävs förutom det som följer av 16 kap. 29, 30, 32 och 33 §§ skollagen (2010:800) även en godkänd hälsoundersökning och godkänt färdighetsprov i klassisk balett eller modern nutida dans. Det framgår av 8 § förordningen (2011:7) om dansutbildning.

Diagram 2. Andel (procent) behöriga sökande till yrkesprogrammen totalt samt till de riksrekryterande utbildningarna med egna examensmål.

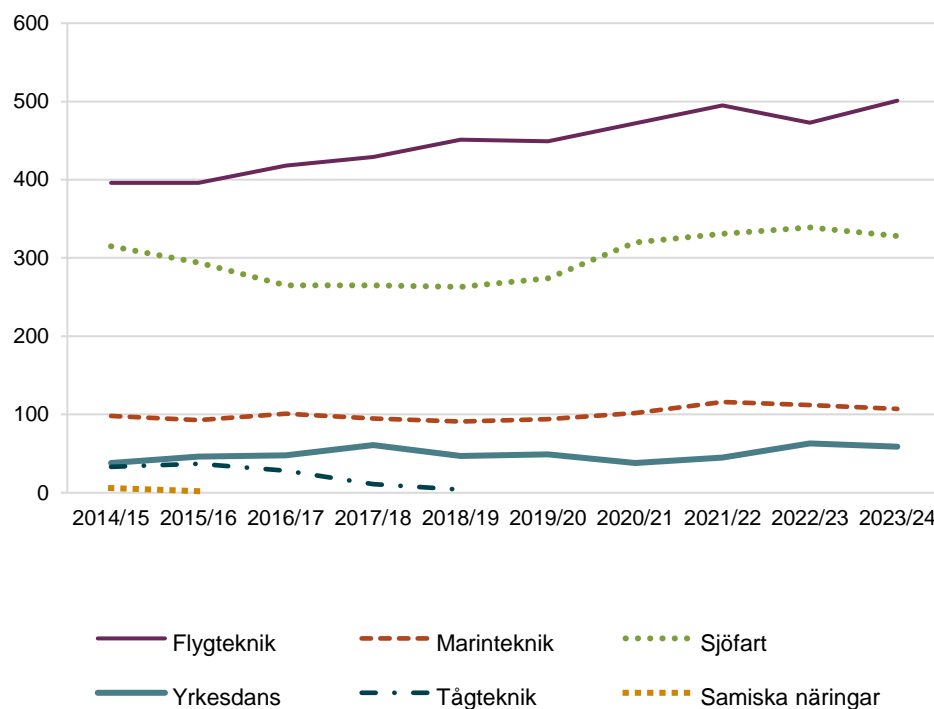
Elevstatistik

I den här delen presenterar vi statistik om elever som går på de riksrekryterande utbildningarna med egna examensmål under läsåret 2023/24. Vi presenterar även tidsserier som visar hur antal elever per utbildning och inriktning utvecklats de senaste tio läsåren.

Antal elever över tid

Antal elever på de riksrekryterande utbildningarna med egna examensmål de senaste tio åren visas i diagram 3.

Diagram 3. Antal elever på riksrekryterande utbildningar med egna examensmål läsåren 2014/15–2023/24 fördelat på typ av utbildning.

Antalet elever skiljer sig mycket mellan utbildningarna. Tågteknikutbildningen och utbildningen samiska näringar har inte haft några elever sedan läsåren 2018/19 respektive 2015/16. Flygteknikutbildningen är den största utbildningen följt av sjöfartsutbildningen. På samtliga aktiva utbildningar har antalet elever ökat under perioden. Yrkesdansarutbildningen är den utbildning som procentuellt har ökat mest medan flygteknikutbildningen står för den största ökningen sett till antal elever.

På flygteknik-, marinteknik-, sjöfarts- samt yrkesdansarutbildningen finns det två olika inriktningar. I tabell 2 visas antalet elever per utbildning och inriktning för läsåren 2014/15–2023/24.

Tabell 2. Antal elever per inriktning på de riksrekryterande utbildningarna med egna examensmål läsåren 2014/15–2023/24.

Läsår	Flygteknik			Marinteknik			Sjöfart			Yrkesdans		
	Flygplan	Helikopter	Inriktning saknas	Service och reparation	El och elektronik	Inriktning saknas	Däck	Maskin	Inriktning saknas	Klassisk balett	Modern nutida dans	Inriktning saknas
2014/15	366	14	16	71	0	27	163	91	61	0	0	38
2015/16	318	26	52	54	0	39	143	71	80	0	0	46
2016/17	322	31	65	101	0	0	131	74	60	18	30	0
2017/18	337	20	72	95	0	0	112	79	74	24	37	0
2018/19	378	30	43	91	0	0	104	88	71	18	29	0
2019/20	399	28	22	94	0	0	107	88	79	24	25	0
2020/21	437	15	20	102	0	0	117	95	108	16	22	0
2021/22	446	8	41	116	0	0	138	110	83	18	27	0
2022/23	412	4	57	112	0	0	132	123	84	24	39	0
2023/24	420	9	72	107	0	0	126	117	85	22	37	0

Tågteknikutbildningen samt utbildningen samiska näringar har inga inriktningar och är därför inte med i tabellen.

För flygteknikutbildningen och sjöfartsutbildningen är elever registrerade på en inriktning från och med skolår 2 och elever i skolår 1 på dessa utbildningar hamnar således i kolumnen inriktning saknas. På flygteknikutbildningen är inriktningen flygplan den största med 420 elever. Sett till hela perioden har antalet elever på inriktningen ökat med 15 procent. Antalet elever på inriktningen helikopter har minskat sett till hela perioden. På sjöfartsutbildningen var däck den största inriktningen läsåret 2014/15 men under perioden har skillnaden i antal elever mellan inriktningarna däck och maskin minskat. Läsåret 2023/24 går det nästan lika många elever på de två inriktningarna. På marinteknikutbildningen går samtliga elever på inriktningen service och reparation sedan läsåret 2016/17.

För läsåren innan 2016/17 fanns inte olika inriktningar på yrkesdansarutbildningen. Sedan inriktningarna startade har fördelningen mellan de två inriktningarna klassisk balett och modern nutida dans varit relativt jämn, med något fler elever på modern nutida dans genomgående för alla läsårs.⁶

⁶ Inom yrkesdansarutbildningen genomgår eleverna färdighetsprov för den eller de profiler de är intresserade av. Det är således inte tillräckligt att enbart ansöka till en profil; de måste även klara färdighetsprovet. Om eleverna klarar färdighetsprovet för båda profilerna ges de möjlighet att välja vilken profil de vill studera.

Elever på utbildningarna

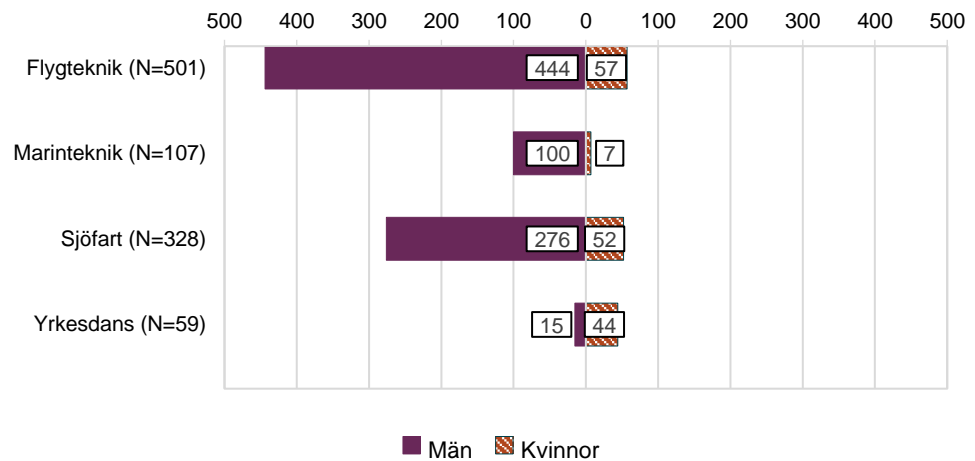
För läsåret 2023/24 är eleverna relativt jämnt fördelade över skolåren på samtliga av utbildningarna. Flygteknikutbildningen har något fler elever i skolår 1 jämfört med övriga årskurser, medan yrkesdansarutbildningen har något färre elever i skolår 1 jämfört med övriga årskurser.

Tabell 3. Antal elever per årskurs på de riksrekryterande utbildningarna med egna examensmål läsåret 2023/24.

	Flygteknik	Marinteknik	Sjöfart	Yrkesdans
Antal elever totalt	501	107	328	59
...elever i skolår 1	195	37	111	14
...elever i skolår 2	145	36	111	25
...elever i skolår 3	161	34	106	20

Könsfördelningen på de riksrekryterande utbildningarna med egna examensmål visas i diagram 4. På flygteknikutbildningen, marinteknikutbildningen och sjöfartsutbildningen är en tydlig majoritet av eleverna män. På yrkesdansarutbildningen är tvärtom majoriteten av eleverna kvinnor.

Diagram 4. Antal elever på de riksrekryterande utbildningarna med egna examensmål läsåret 2023/24 uppdelat på kön.

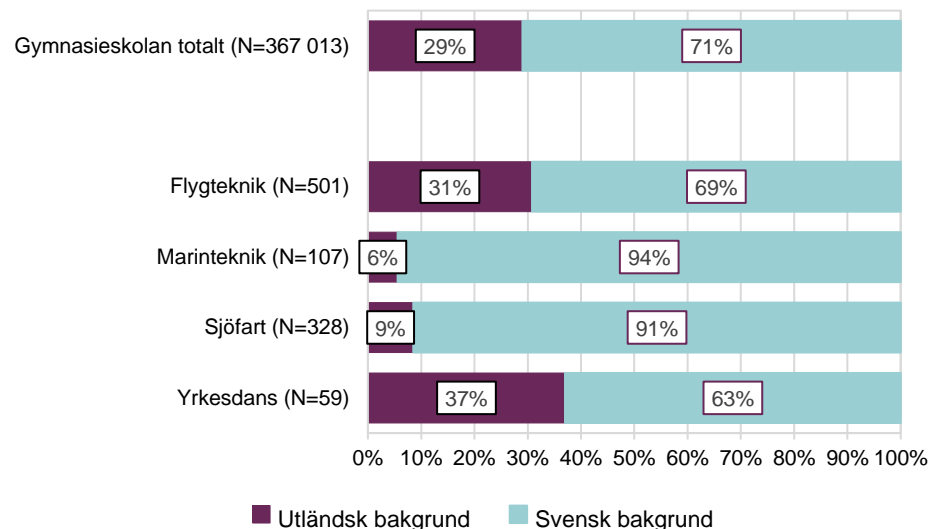
Majoriteten av eleverna läsåret 2023/24 går på skolor med kommunala huvudmän, vilket visas i tabell 4. Sjöfartsutbildningen och marinteknikutbildningen drivs av både kommunala och enskilda huvudmän. På sjöfartsutbildningen går 59 av 328 elever på skolor som drivs av enskilda huvudmän och på marinteknikutbildningen 79 av 107 elever. Flygteknikutbildningen och yrkesdansarutbildningen bedrivs endast av kommunala huvudmän.

Tabell 4. Antal elever per typ av huvudman på de riksrekryterande utbildningar med egna examensmål läsåret 2023/24.

Huvudman	Flygteknik	Marinteknik	Sjöfart	Yrkesdans
Kommun	501	28	269	59
Enskild	0	79	59	0

Andelen av eleverna som har utländsk bakgrund skiljer sig åt mellan utbildningarna.⁷ På flygteknikutbildningen är andelen med utländsk bakgrund 31 procent, vilket är relativt likt andelen för gymnasieskolan i stort (28 procent). Sjöfartsutbildningen och marinteknikutbildningen har en betydligt lägre andel elever med utländsk bakgrund (9 respektive 6 procent). Yrkesdansutbildningen har en något högre andel elever med utländsk bakgrund (37 procent) jämfört med gymnasieskolan totalt.

Diagram 5. Andel (procent) av eleverna som har utländsk respektive svensk bakgrund på de riksrekryterande utbildningarna med egna examensmål samt på gymnasieskolan totalt, läsåret 2023/24.

⁷ Utländsk bakgrund innebär att eleverna är födda utomlands eller födda i Sverige med båda föräldrarna födda utomlands. Elever som saknar uppgift om personnummer räknas i denna statistik till elever med utländsk bakgrund. Att uppgift om personnummer saknas kan bland annat bero på att eleven inte är folkbokförd i Sverige. Övriga elever hamnar i gruppen med svensk bakgrund, även om de har en utlandsfödd förälder.

Geografisk spridning

Läsåret 2023/24 finns det 18 skolenheter med registrerade elever i 16 av landets kommuner som har riksrekryterande utbildningar med egna examensmål.

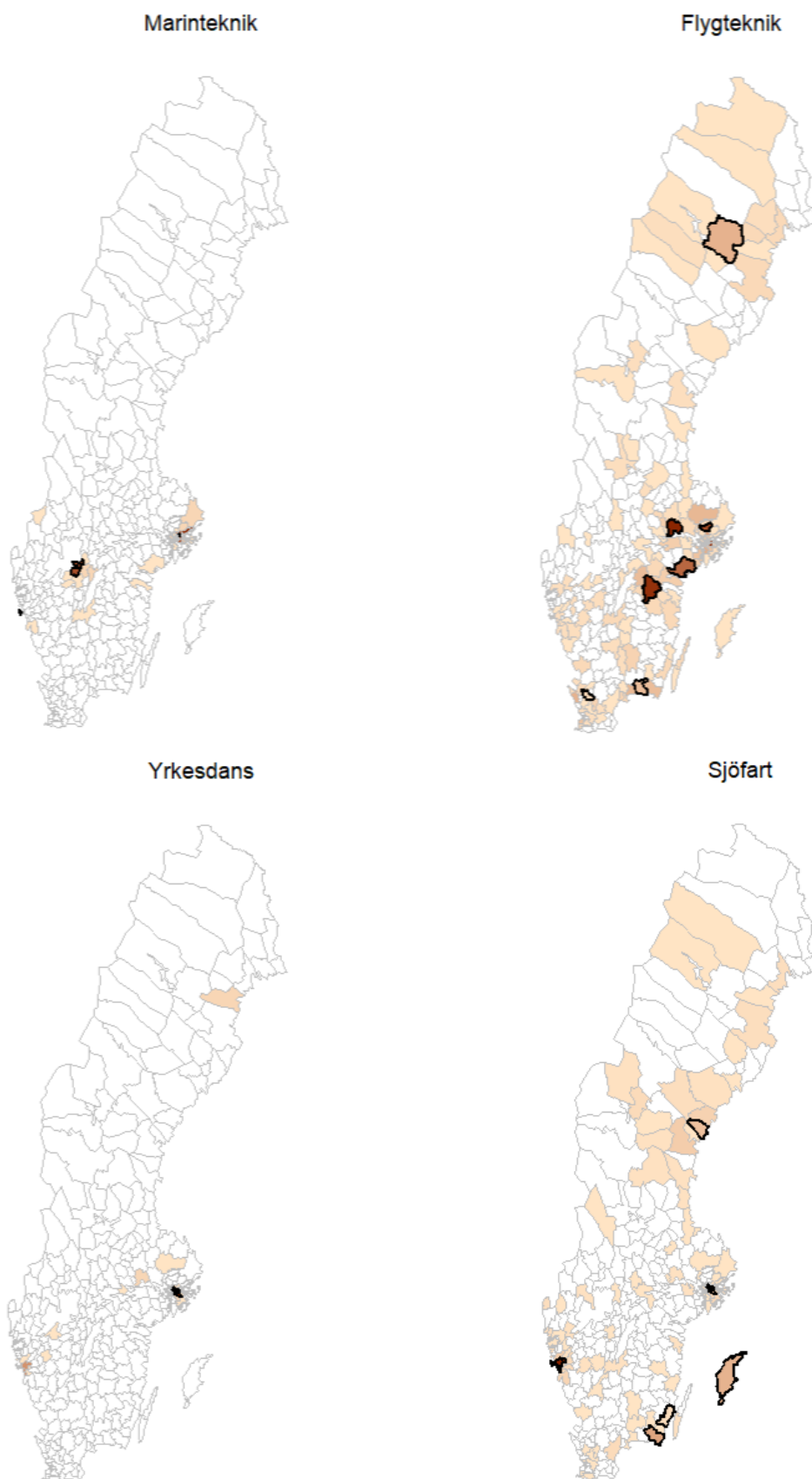
Flygteknikutbildningen och sjöfartsutbildningen står för majoriteten av skolenheterna med 7 respektive 8, medan det för marinteknikutbildningen och yrkesdansarutbildningen endast finns 3 respektive 1 skolenhet. Enskilda huvudmän bedriver marinteknikutbildningen samt sjöfartsutbildningen med 1 respektive 2 skolenheter. Marinteknikutbildningen finns i 3 kommuner, Danderyd, Öckerö och Mariestad. Flygteknikutbildningen finns i 7 kommuner Sigtuna, Nyköping, Linköping, Ronneby, Klippan, Västerås och Arvidsjaur. Sjöfartsutbildningen finns i 7 kommuner Stockholm, Kalmar, Gotland, Karlskrona, Öckerö, Göteborg och Härnösand. Yrkesdansarutbildningen finns i Stockholm.

Eleverna som studerar på dessa program är fördelade över 182 av landets 290 kommuner. För de större utbildningarna, flygteknikutbildningen och sjöfartsutbildningen, omfattas dessutom fler hemkommuner. I figur 1 visas fördelningen över antal elever per hemkommun, uppdelat per utbildning.

Det finns ett visst samband mellan elevernas hemkommun och skolkommun, särskilt på flygteknikutbildningen där flera av de inringade kommunerna också har en tydligt mörkare nyans. Andelen elever som studerar i en annan kommun än sin hemkommun är för de riksrekryterande utbildningarna med egna examensmål i genomsnitt 68 procent, vilket är betydligt högre än för gymnasieskolan totalt där motsvarande andel är 35 procent. Marinteknikutbildningen är den utbildning som har högst andel elever som studerar i en annan kommun än sin hemkommun, 80 procent. Motsvarande andel är för flygteknikutbildningen 72 procent, för yrkesdansarutbildningen 70 procent och för sjöfartsutbildningen 59 procent. Andelen elever som inte studerar i samma län som de är folkbokförda är dock betydligt lägre. Det är 36 procent för yrkesdansarutbildningen, 30 procent för flygteknikutbildningen, 21 procent för sjöfartsutbildningen och 5 procent för marinteknikutbildningen, vilket tyder på att majoriteten av eleverna på de riksrekryterande utbildningarna med egna examensmål studerar i en kommun nära hemkommunen. Motsvarande andel för gymnasieskolan totalt 4 procent.

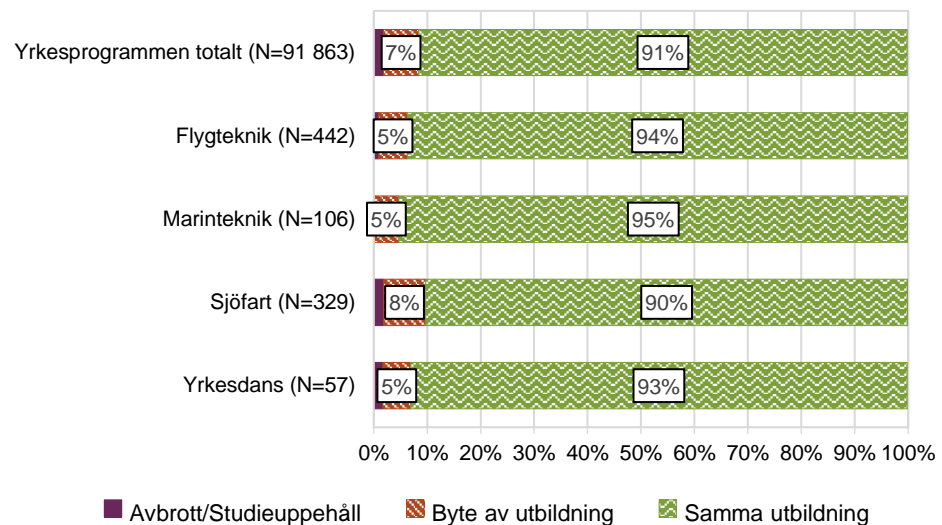
Figur 1. Färgerna visar antal elever per hemkommun, desto mörkare nyans desto fler elever. I kommunerna med mörk kant ligger det skolor inom respektive utbildning.

Avbrott, studieuppehåll och byten

Studieflöden på de riksrekryterande utbildningarna med egna examensmål samt yrkesprogrammen totalt mellan första och andra skolåret visas i diagram 6. Det vill säga hur stor andel av eleverna som gjort ett avbrott/studieuppehåll, byte av utbildning eller går på samma utbildning första och andra skolåret. Underlaget är nybörjarelever som påbörjade sina studier 2020, 2021 och 2022.

Diagram 6. Andel elever som gör avbrott/studieuppehåll eller byter utbildning mellan första och andra skolåret.

Klicka här för att skriva källa eller kommentar, radera om den inte behövs.

För alla riksrekryterande utbildningar med egna examensmål, förutom sjöfartsutbildningen, så är det en högre andel elever som går på samma utbildning både första och andra skolåret (93–95 procent), jämfört med yrkesprogrammen totalt (91 procent). På sjöfartsutbildningen är det en högre andel elever som gjort ett byte av utbildning mellan första och andra skolåret (8 procent) jämfört med de övriga riksrekryterande utbildningarna med egna examensmål (5 procent). Majoriteten av de som gjort ett byte mellan första och andra skolåret har bytt till något av de nationella yrkesprogrammen. För yrkesprogrammen totalt var det 7 procent som gjort ett byte av utbildning mellan första och andra skolåret. Andelen som gjort studieuppehåll eller avbrott är lika stor för sjöfarts- och yrkesdansutbildningen som för yrkesprogrammen totalt, 2 procent. För flygteknikutbildningen var andelen 1 procent och på marinteknikutbildningen var det inga elever som gjorde studieuppehåll eller avbrott under den undersökta perioden.

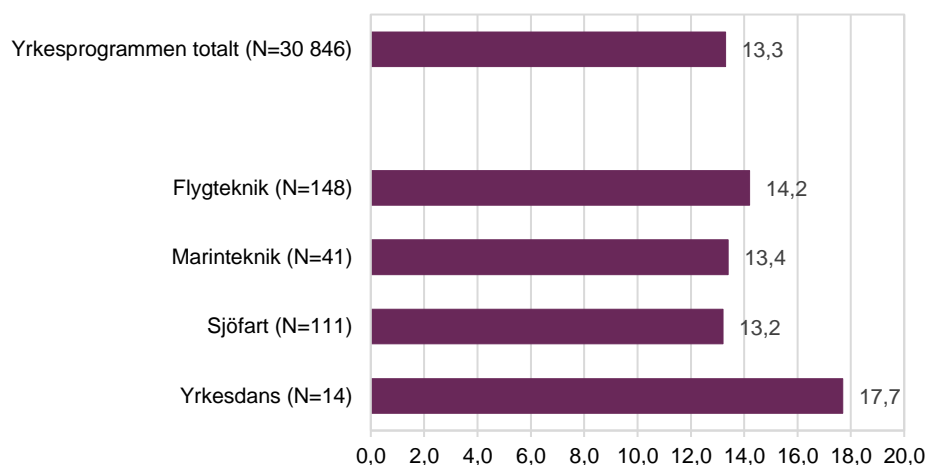
Betyg och studieresultat

Här presenterar vi statistik om genomsnittlig betygspoäng, genomströmning (hur stor andel som tagit gymnasieexamen inom tre år) och grundläggande behörighet till högskolan. Den genomsnittliga betygspoängen redovisas för avgångselever 2023. Genomströmning redovisas som ett medelvärde över startåren 2018, 2019 och 2020. Grundläggande behörighet redovisas som andelen av avgångselever 2021, 2022 och 2023.

Genomsnittlig betygspoäng

Genomsnittlig betygspoäng går att se för yrkesprogrammen totalt samt för de riksrekryterande utbildningarna med egna examensmål i diagram 6. Den genomsnittliga betygspoängen för avgångselever 2023 är för yrkesprogrammen totalt 13,3. För sjöfartsutbildningen och marinteknikutbildningen är den genomsnittliga betygspoängen snarlik med yrkesprogrammen totalt. För flygteknikutbildningen är den något högre än genomsnittet, 14,2, och för yrkesdansutbildningen är den betydligt högre, 17,7. För samtliga av de riksrekryterande utbildningarna med egna examensmål gäller att de programspecifika ämnena har en högre genomsnittlig betygspoäng jämfört med de ämnen som inte är programspecifika. Bland avgångselever 2023 var den skillnaden störst på sjöfartsutbildningen, där de programspecifika ämnena hade en genomsnittlig betygspoäng på 13,8 och övriga ämnen 11,6. Gällande meritpoäng från grundskolan så har elever som går de riksrekryterande utbildningarna med egna examensmål högre meritvärde i genomsnitt jämfört med yrkesprogrammen totalt. Eleverna på yrkesdansutbildningen har högst meritvärde från grundskolan.

Diagram 7. Genomsnittlig betygspoäng för avgångselever 2023 på de riksrekryterande utbildningarna med egna examensmål, per utbildning samt för yrkesprogrammen totalt.

Genomströmning

Genomströmningen per utbildning för elever som påbörjat sin utbildning under år 2018, 2019 eller 2020 visas i tabell 5. Bland de riksrekryterande utbildningarna med egna examensmål så är marinteknikutbildningen den utbildningen som haft högst andel genomströmning (elever som tagit examen inom tre år), 93,4 procent. För yrkesprogrammen totalt är motsvarande andel 75,5 under samma period. För flygteknikutbildningen är det 82,5 procent, sjöfartsutbildningen 72,5 procent och lägst för yrkesdansarutbildningen 61 procent.

Tabell 5. Genomsnitt av antal nybörjare och andel elever med examen efter tre år, på de riksrekryterande utbildningarna med egna examensmål samt yrkesprogrammen totalt.

	Antal nybörjare	Andel med examen efter tre år
Yrkesprogrammen totalt	20 945	75,5 %
Flygteknik	152	82,5 %
Marinteknik	33	93,4 %
Sjöfart	99	72,5 %
Yrkesdans	14	61,0 %

Antal nybörjare har beräknats som ett genomsnitt av antalet nybörjarelever startåren 2018, 2019 och 2020. Andel med examen efter tre år (genomströmning) har beräknats som medelvärde för de tre kullar som påbörjade programmen höstterminen 2018, 2019 samt 2020.

Grundläggande behörighet

I tabell 6 visas andelen som har gått ut gymnasieskolan med grundläggande behörighet bland avgångselever 2021, 2022 och 2023. Det skiljer sig mycket mellan de riksrekryterande utbildningarna med egna examensmål. Flygteknik-, marinteknik och sjöfartsutbildningen har en betydligt högre andel med grundläggande behörighet jämfört med yrkesprogrammen totalt, där 32,1 procent hade grundläggande behörighet. Motsvarande andel var bland avgångselever från sjöfartsutbildningen 67,5 procent, flygteknikutbildningen 63,2 procent och marinteknikutbildningen 50,5 procent. Yrkesdansarutbildningen hade en betydligt lägre andel med grundläggande behörighet, endast 25,0 procent.⁸

⁸ Yrkesdansarutbildningen har en egen förordning som möjliggör att programstrukturer kan avvika till förmån för dansämnen, vilket syftar till att skapa anställningsbara dansare vilket kan förklara den lägre andelen med grundläggande behörighet.

Tabell 6. Andel elever med grundläggande högskolebehörighet, avgångselever 2021, 2022 och 2023.

	Grundläggande behörighet
Yrkesprogrammen totalt	32,1 %
Flygteknik	63,2 %
Marinteknik	50,5 %
Sjöfart	67,5 %
Yrkesdans	25,0 %

Klicka här för att skriva källa eller kommentar, radera om den inte behövs.

Etablering och vidare studier

Här presenterar vi statistik om hur etableringen på arbetsmarknaden och övergången till vidare studier sett ut för elever som tagit examen från de riksrekryterande utbildningarna med egna examensmål. För att få tillräckligt stort underlag har vi följt upp en grupp som består av tre årskullar med avgångselever. Det är 662 ungdomar som tagit examen från de riksrekryterande utbildningarna med egna examensmål läsåren 2015/16, 2016/17 och 2017/18 och som fortfarande var folkbokförda i Sverige tre år efter sin examen. För dessa elever har vi följt upp etableringsstatus och övergång till fortsatta studier tre år efter avslutade gymnasiestudier. Vi har även följt upp inom vilka branscher ungdomarna med etablerad ställning arbetar för att se om yrket är relaterat till utbildningen de har genomfört.⁹ Statistiken omfattar enbart anställningar i Sverige.

Andel etablerade och studerande

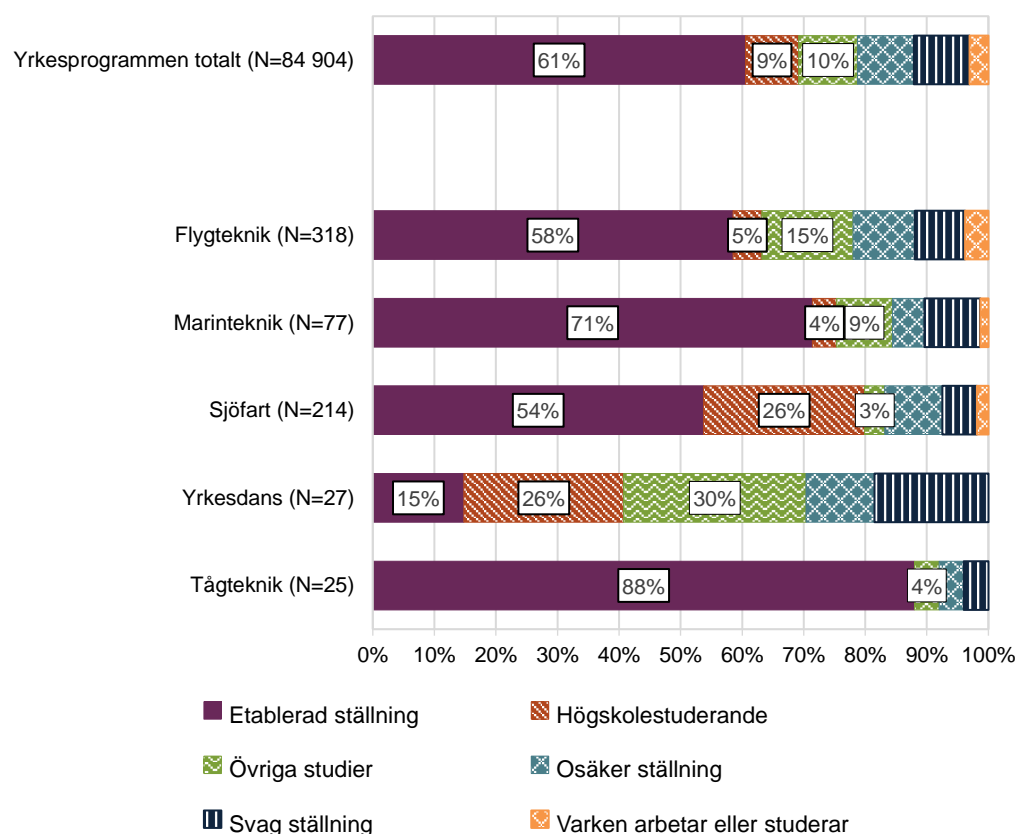
Det är stor variation i andelen ungdomar med etablerad ställning på arbetsmarknaden samt andelen studerande mellan de olika utbildningarna, vilket framgår av diagram 6.

Tågteknikutbildningen är den utbildning där högst andel ungdomar hade en etablerad ställning på arbetsmarknaden, 88 procent. Det kan jämföras med yrkesprogrammen totalt där andelen var 61 procent för samma period. Även marinteknikutbildningen hade en hög andel ungdomar med etablerad ställning, 71 procent. Bland ungdomar som gått flygteknikutbildningen och sjöfartsutbildningen var andelen etablerade ungdomar 58 procent respektive 54 procent. Yrkesdansarutbildningen är den utbildning som skiljer sig mest från de övriga med lägst andel ungdomar med etablerad ställning, endast 15 procent.

⁹ Bransch utgår från Standard för svensk näringsgrensindelning (SNI), fem tecken. Yrke utgår från Standard för svensk yrkesklassificering (SSYK 2012), tre tecken.

Andelen ungdomar som studerar är högst bland de som har gått yrkesdansutbildningen. Där studerar 56 procent av ungdomarna, varav 30 procent inom kategorin övriga studier. Övriga studier inkluderar bland annat komvux, yrkeshögskola, folkhögskola och utlandsstudier. Bland de som har gått sjöfartsutbildningen är andelen högskolestuderande hög, där 26 procent studerar på högskola. Av de högskolestuderande från sjöfartsutbildningen studerar 71 procent inom ämnesområdet tjänster där bland annat transporttjänster till lands, sjöss och i luften ingår medan 21 procent studerar inom ämnesområdet teknik och tillverkning.¹⁰ För de som gått flygteknikutbildningen studerar 20 procent vidare, varav 15 procent inom övriga studier. Bland dem som läser inom övriga studier efter flygteknikutbildningen går majoriteten (72 procent) på yrkeshögskola. Av de som har gått flygteknikutbildningen och går vidare till högskola studerar ungefär en fjärdedel inom ämnesområdet tjänster och en fjärdedel inom teknik och tillverkning. För marinteknikutbildningen, yrkesdansutbildningen och tågteknikutbildningen finns inget tydligt mönster gällande typ av studier. Eleverna från dessa utbildningar är spridda över olika skolformer inom övriga studier och över flera olika ämnesområden inom högskolestudier.

Diagram 8. Andel (procent) etablerade samt studerande ungdomar tre år efter avslutade studier, examensår 2016, 2017 och 2018.

¹⁰ Ämnesområde inom högskolestudier utgår från Svensk utbildningsnomenklatur (SUN).

Ungdomar med etablerad ställning på arbetsmarknaden

I tabell 7 går det att se hur stor andel av de ungdomar med en etablerad ställning på arbetsmarknaden som arbetar inom en bransch som är relaterad till utbildningen de har genomfört. Tågteknikutbildningen är den utbildning där högst andel av ungdomarna med etablerad ställning också har ett yrke som kan relateras till utbildningen. Här arbetar 68 procent av ungdomarna med etablerad ställning inom en relaterad bransch. De vanligaste yrkena för dessa ungdomar är fordonsmekaniker och reparatörer.

För sjöfartsutbildningen är motsvarande andel 56 procent, där de vanligaste yrkena är matroser och jungmän.¹¹ För marinteknikutbildningen är andelen 36 procent, där de vanligaste yrkena är fordonsmekaniker och reparatörer samt maskinoperatörer. För flygteknikutbildningen är andelen 35 procent, där de vanligaste yrkena är fordonsmekaniker och reparatörer samt smeder och verktygsmakare.

Tabell 7. Antal etablerade ungdomar tre år efter avslutade studier, examensår 2016, 2017 och 2018 samt andel som arbetar inom en relaterad bransch.

	Flygteknik	Marinteknik	Sjöfart	Yrkesdans	Tågteknik
Antal etablerade ungdomar	186	55	115	4	22
Andel inom en relaterad bransch	35	36	56	..	68

Andel inom en relaterad bransch utgår från SNI-koder, 5 tecken.

Följande SNI-koder är inräknade i andelen för respektive utbildning.

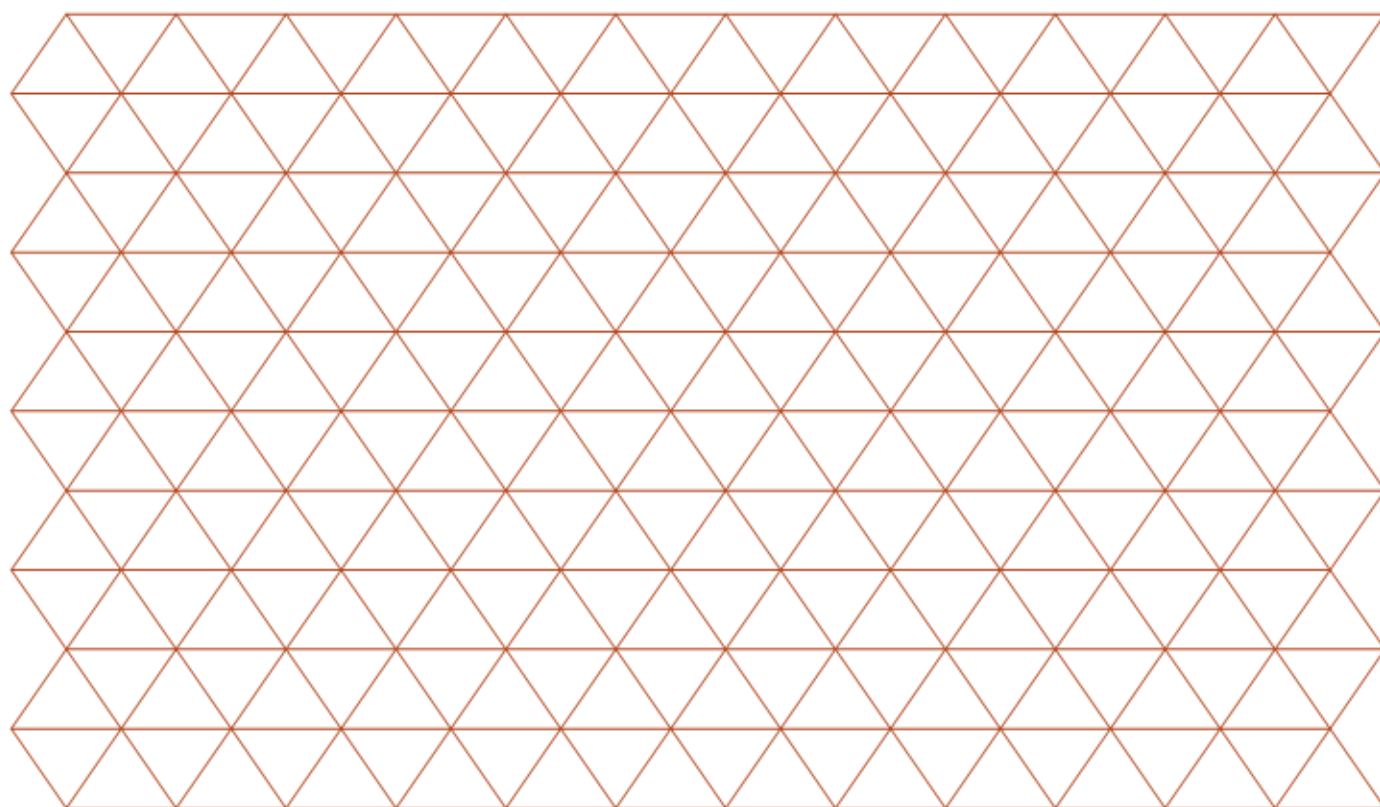
Flygteknik: Tillverkning av luftfartyg, rymdfarkoster o.d. (30300), Reparation och underhåll av luftfartyg och rymdfarkoster (33160), Icke reguljär lufttransport av passagerare (51102), Reguljär lufttransport av gods (51211), Stödtjänster till lufttransport (52230)

Marinteknik: Byggande av fritidsbåtar (30120), Reparation och underhåll av fartyg och båtar (33150), Specialiserad butikshandel med båtar (47643), Stödtjänster till sjötransport (52220)

Sjöfart: Trålfiske i saltvatten (03111), Reparation och underhåll av fartyg och båtar (33150), Reguljär sjötrafik över hav och kust av passagerare (50101), Icke reguljär sjötrafik över hav och kust av passagerare (50102), Reguljär sjötrafik över hav och kust av gods (50201), Icke reguljär sjötrafik över hav och kust av gods (50202), Reguljär sjötrafik på inre vattenvägar av passagerare (50301), Icke reguljär sjötrafik på inre vattenvägar av passagerare (50302), Hamngodshantering (52241)

Tågteknik: Tillverkning av rälsfordon (30200), Reparation och underhåll av andra transportmedel (33170), Järnvägstransport, godstrafik (49200)

¹¹ Den största andelen av de etablerade ungdomarna från sjöfartsutbildningen har okänt yrke, men arbetar inom branschen reguljär sjötrafik över hav och kust passagerare (SNI-kod 50101).

Skolverket

www.skolverket.se